

یادداشت

تدلیس قوام، تحقیر استالین

■ هرمز شریفیان

■ دبیر سرویس سیاسی

شاید یکی از نقاط روشن کارنامه "قوام السلطنه"، گفت و گوهای او با "استالین" رهبر شوروی آن زمان، پس از جنگ جهانی دوم بود. با وجود پایان جنگ، ارتش سرخ شوروی همچنان در ایران باقی مانده بود و اولتیماتوم "ترومن" رئیس جمهور وقت ایالات متحده در سازمان نوپای ملل به استالین برای خروج از ایران هم کارساز نشده بود.

استالین با توجه به نیروی نظامی و قدرت حزب توده در ایران به دنبال امتیاز نفت شمال بود تا بتواند جیب‌هایش را پس از جنگ جهانی پر هزینه دوم پر کند و در مقابل رقیب تازه به میدان آمده و ثروتمندی مانند آمریکا بپایستد.

"محمد رضا پهلوی" که تازه به تاج و تخت رسیده بود و قوام را تهدیدی بالقوه می دید مجبور شد حکم نخست وزیری او را برای گفت و گو با استالین امضا کند، چرا که تنها رچل سیاسی که می توانست از پس استالین بر آید همان قوام السلطنه بود.

آنچه از متن مذاکرات قوام و استالین تاکنون منتشر شده بی شک تمام آنچه رخ داده نیست اما آنچه مشهود است این است که قوام توانست این زندگی مست را مهار کند و با یک تیر چند نشان بزنده نشان هایی که سال‌ها و پس از مرگ استالین همچنان خشم جانشینان او، "نیکیتا خروشچف" و "لئونید برژنف" را نیز به دنبال داشت.

قوام امتیاز نفت شمال به شوروی را منوط به تصویب مجلس شورای ملی کرد و به استالین اطمینان داد که نمایندگان طرفدار خود را مجاب می کند تا به لایحه دولت رای مثبت بدهند.

نخست وزیر وقت ایران از سبوی دیگر قول داد تا فعالیت های حزب توده در ایران را آزاد گذاشته و این حزب را به رسمیت بشناسد و شاه جوان را نیز مجاب کند تا مخالفتی با این رویدادها نداشته باشد.

در عوض قرار شد تا نیروهای ارتش سرخ که چشم طمع به آذربایجان و الحاق آن به آذربایجان شوروی را داشتند از خاک ایران و به فوریت خارج شوند تا در جهت اعتمادسازی بتوانند پاسخی برای دادن امتیاز نفت شمال به شوروی افسار گسیخته و گرسنه را داشته باشد.

احمد قوام در روزهای نخست سلطنت محمدرضا پهلوی و در دیداری به او گفته بود: «علیحضرت ماشالله بزرگ شده اند». این جمله سخت به پهلوی دوم گران آمده بود با این حال و پس از مذاکرات با استالین، لقب "حضرت اشرف" از سبوی دربار به قوام داده شد و سپس شاه آن را پس گرفت و دوباره به او داد!

قوام همچنین سهمی ۵۰ درصدی از دریای خزر را از استالین گرفت و خندان و مغرور به ایران بازگشت. او پس از مدتی اجازه فعالیت بیشتر به حزب توده را نداد، طی لابی با نمایندگان مجلس شورای ملی از آنان خواست تا به لایحه دولت جهت واگذاری امتیاز نفت شمال به دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی رای مثبت ندهند، در حالی که هم نیروهای ارتش سرخ از ایران خارج شده بودند و هم سهم ۵۰ درصدی از دریای خزر را از استالین گرفته بود.

قوام با این فریب سیاسی موفق شد به اهداف خود در برابر یکی از قدرتهای بزرگ نظامی آن روزگار که اتفاقاً رهبری خشن و نا متعارف داشت، برسد و تمامیت ارضی و منافع اقتصادی و ملی کشور را در آن برهه حساس حفظ کند، هر چند که به کلیت عملکرد وی انتقادات بسیار زیادی وارد است اما خروجی مذاکرات و توافقات وی با استالین از نقاط روشن کارنامه سیاسی او که طی چند مرتبه به صدراعظمی رسید، محسوب می شود.

حکایت آن روز ایران شاید اندکی با داستان امروزش مشابه باشد. سیاست ورزی عرصه ای است که گاهی به بلوف نیاز دارد و سیاستمداران کار کشته در شرایطی که اهرم فشار در دست زمامداران ناپرخرد و نا متعارف در طرف مقابل است می توانند و برای حفظ منافع ملی حق دارند از بلوف های سیاسی که در فرهنگ ایرانیان به "پولوتیک" معروف شده استفاده کنند.

تاریخ سیاسی ایران به خصوص در دوران معاصر پر از بلوف های سیاسی است که منافع ملی و تمامیت ارضی ما را به تاراج برده است. با نگاهی سطحی به دو قرارداد ننگین و عذاب آور "گلستان" و "ترکمانچای" که نقاط استراتژیک خاک پاک ایران زمین و ۱۷ شهر حوزة قفقاز را از ما مهین جدا کرد می توان دریافت که بیگانگان با همین بلوف ها توانستند به اهداف شوم خود برسند.

امروز سیاست خارجی ما اهداف شومی هم ندارد و به دنبال حقوقی است که در عرصه بین الملل و به صورت قانون کسب کرده و برنامه جامع هسته ای (برجام) که به توافق طرف هایی رسیده که بیش از یک دهه ادامه داشته است.

ترامپ امروز همان زندگی مستی است که استالین بود و دستگاه دیپلماسی خارجی باید بداند که رویارویی با این زندگی مست که ابزارهای زیادی برای ضربه زدن به منافع ملی و تمامیت ارضی ما دارد، راهکارهای خاصی می طلبد. امروز رئیس جمهوری بر صندلی ریاست جمهوری در ایالات متحده نکیه زده که در کشورش مورد انتقادهای شدید قرار گرفته و حتی سلامت روانی اش نیز زیر سوال رفته است.

با وجود چنین پدیده ای در آن سوی دنیا باید مراقب بود و از اهرم ها و تدبیرهایی استفاده کرد تا بتوان با اهداف او و هم پیمانان جهانی و منطقه ای اش مقابله کرد و پیروز بیرون آمد.

عضو مجمع محققین و مدرسین حوزه علمیه قم در گفت‌وگو با رویداد۲۴ در رابطه با اشغال خوانده شدن معترضان اخیر توسط خطیب نماز جمعه تهران و افزایش نارضایتی‌ها گفت: براین باور هستیم که متأسفانه طراحان چنین سخنانی از اخلاق اسلامی هیچ اطلاعاتی نداشته و دعوتی که قرآن انجام می‌دهد تا با مخالفان خود به چه صورت رفتار کنند، اطلاع ندارند و اصلاً آن آیات را مطالعه نکرده‌اند و برای جلب رضایت عده‌ای حاضر هستند از مرزهای اخلاقی- اسلامی بگذرند و معترضان را خس و خاشاک یا بزغاله و اشغال معرفی کنند.

او ادامه داد: نتیجه کار رئیس دوره نهم و دهم که مردم را خس و خاشاک خواند و حتی فردی که معترضان را بزغاله دانست را اکنون مشاهده می‌کنیم. برخی از دولتمردان و خطبای کشور و ادبیات آن‌ها به‌جز تحریک و ایجاد نارضایتی مردم چیز دیگری در پی ندارند.

این عضو مجمع محققین و مدرسین حوزه علمیه قم در این رابطه یاد آور شد: امام جمعه تهران که در آخرین نماز جمعه، مردم را آشوبگر و اشغال خواند راهی جز استغفار ندارد و باید اعلام کند که اشتباه انجام داده است. ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا هم این کار را انجام داد یعنی پس‌از اینکه بعضی از کشورها را چاه مستراح خواند زبان به عذرخواهی گشود و عنوان کرد که اشتباهی صورت گرفته، این آقا هم باید همین کار را انجام دهد.

فاضل میبیدی در ادامه گفت: مصداق توصیه دعوت به عذرخواهی از مردم در اسلام در همین جا روشن می‌شود و در صورتی که معتقد هستیم مسلمان هستیم باید آن را مورد توجه قرار دهیم. حتی سخنی که رهبری درباره معترضان مطرح کرد این بود که معترضان دارای مطالبات به‌حق بودند، اما این آقا از رهبری هم جلوتر رفت و آن‌ها را اشغال خطاب کرد.

او دراین‌باره افزود: اشکال کار در اینجا است که بزرگان دین هم در مقابل این توهین‌ها

فاضل میبیدی با اشاره به افرادی که مردم را با القاب نادرست خطاب می‌کنند:

از اخلاق اسلامی هیچ اطلاعی ندارند

در زیر خط فقر زندگی می‌کرد، به‌طور حتم درباره مردم چنین سخن نمی‌گفت. این گروه از زندگی‌های خوبی برخوردارند و فشار اقتصادی بر دوش آن‌ها نیست، بنابراین دردهای کسانی را که به خیابان می‌آیند و فریاد می‌کشند درک نمی‌کنند. فاضل میبیدی گفت: انتظار می‌رود که شورای مرکزی ائمه جمعه درباره این نوع افکار و افراد فکری کند زیرا سبب از بین رفتن آبروی اسلام و کشور می‌شوند، علاوه بر آن چنین سخنانی به دوقطبی شدن جامعه منجر خواهد شد.

وی درباره درخواست افزایش بودجه حوزه علمیه قم از سوی خطیب نماز جمعه تهران نیز ابراز کرد: بودجه‌هایی که برای حوزه‌ها و نهادهای مذهبی در لایحه بودجه آمده مسبب برخی از اعتراضات بوده زیرا مشخص نیست به کدام دلیل باید بودجه‌های عمرانی را کاهش دهیم تا بودجه نهادهای فرهنگی افزایش پیدا کند. خطیب نماز جمعه پس از بیان این‌همه سخن دراین‌باره بدون توجه به هیچ‌یک از آن‌ها بودجه بیشتری را تقاضا می‌کند.

این عضو مجمع محققین و مدرسین حوزه علمیه قم دراین‌باره توضیح داد: باید پرسش شود که خروجی بودجه نهادهای فرهنگی چه بوده است و تا چه اندازه موفق شدند جوانان را به اسلام و دین نزدیک‌تر سازند؟ درصورتی‌که خطیب نماز جمعه تهران از نتیجه خروجی بودجه نهادهای فرهنگی خبر داشت شاید به گونه دیگری صحبت می‌کرد، در ظاهر تنها چیزی که موردتوجه‌شان قرار دارد بیان سخنرانی و پخش آن از صفحه تلویزیون است.

فاضل میبیدی یاد آور شد: آسیب‌های اجتماعی (فحشا، اعتیاد، طلاق، قتل و...) در جامعه نتیجه چیست؟ نتیجه این است که بودجه‌های فرهنگی نه‌تنها هیچ تأثیر مثبتی نداشته، بلکه در بخش‌هایی از اثر منفی هم برخوردار بوده است. چنین سخن گفتن جز اینکه اسلام، تشییع و نظام را بدنام کند، نتیجه دیگری به دنبال ندارد.

و به کارکردهایش اعتراض کنند. شاید این نهایت سطحی نگری باشد که دولتمردی، حامی دیروزش را به دلیل نقد امروزش مورد عتاب قرار دهد و اعتراض را برنتابد و بر منتقدان دیروزش بتازد. خوشبختانه در دولت روحانی و تا امروز چنین رفتاری دیده نشده و اگر مسئولی از بدنه دولت هم درجایی به نکته ای اشاره کرده که برخی را آزرده، فرهنگ پوزش خواهی و دلجویی را برای رفع آن به کار بسته که امری پسندیده است.

امید است چنین نگاهی از دولت و بدنه آن به سایر نهادها نیز تسری یابد تا سایرین هم بدانند هر مخالفی خس و خاشاک و... نیست. تاوان چنین استعارتاری بیشتر توسط دولت و ملت پرداخته شده و تکرار اشتباهات گذشته تنها زخم‌ها را چرکین تر می‌کند.

گفت و گوی حجت الاسلام محمد تقی فاضل میبیدی در همین رابطه است که می‌خوانید:

گروه سیاسی- ادبیات ایرانیان تغییر کرده است. سمت و سوی ادبیات امروز ما به سمت پاکیزه‌گویی و پاکیزه‌نویسی نمی‌رود. مشخص نیست این روش نادرست از جامعه به سیاست منتقل شده یا برعکس اما هرچه باشد این روش، روش پسندیده ای نیست و در هر مکتب و جامعه‌ای از آن به خوبی یاد نمی‌شود.

این ادبیات از زمان احمدی نژاد وارد عرصه سیاسی ایران شد و او با گفته‌ها و ضرب‌المثل‌های غیر معمول آتش قصد داشت خود را متفاوت از دیگران نشان دهد غافل از اینکه این روش تنها بذر نفرت می‌پراند و باعث می‌شود تا بسیاری از مردم، تمام سیاستمداران را به این چشم نگاه کنند. آنچه این روزها بر آن تاکید می‌شود وفاق ملی و هم‌سوئی تمام‌گرای سیاسی است و این هم‌سوئی و وفاق بدون حضور مردم معنایی ندارد. مردمی که ممکن است امروز برای حمایت از دولتی پای صندوق بیایند و چون با کسی عهد اخوت نبسته‌اند فردا منتقد او شده

حوزه علمیه قم بیان کرد: براین‌باور هستیم روحانیون درصورتی‌که درد مردم را درک می‌کردند و آن‌ها را می‌شناختند روزگار ما بهتر از آن می‌شد که مشاهده می‌کنیم یا حتی درصورتی‌که همین خطیب نماز جمعه

است و انتظار می‌رود که عالمان دین در برابر این نوع بی‌اخلاقی‌ها مقاومت کنند و بی‌ربطی آن‌ها را به دین مورد گوشزد قرار دهند که متأسفانه این اتفاق هم نمی‌افتد. این‌عضو مجمع محققین و مدرسین

خبر یک

در جلسه دیروز مجمع تشخیص صورت گرفت:

بررسی انطباق لایحه بودجه سال ۹۷ با سیاست‌های کلی نظام

رضایی نگاه مجمع به مقدرات و مضایق دولت را واقع‌بینانه و با رویکرد گره‌گشایی در چارچوب اسناد بالادستی کشور دانست و گفت: در راستای مراقبت و عدم انحراف قانون بودجه سال آتی، مواردی که پس از توضیحات دولت، به عنوان مغایرت با سیاست‌های کلی به تصویب مجمع تشخیص برسد، به شورای محترم نگاه ارسال خواهد شد.

خبر دو

رئیس‌جمهور یک قانون مصوب مجلس را برای اجرا ابلاغ کرد

مهر: رئیس‌جمهور، یک قانون مصوب مجلس شورای اسلامی را برای اجرا به وزارت جهاد کشاورزی و سازمان برنامه و بودجه کشور ابلاغ کرد.

حجت‌الاسلام حسن روحانی رئیس‌جمهور، قانون مصوب مجلس شورای اسلامی را برای اجرا به وزارت جهاد و کشاورزی و سازمان برنامه و بودجه کشور ابلاغ کرد.

بر این اساس در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، «قانون اصلاح تبصره بند (ب) ماده (۳۵) قانون پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران» جهت اجرا به وزارت راه و شهرسازی ابلاغ شد.

گزارش

محمود علوی: وزارت اطلاعات برای آحاد مردم است

ایرنا- وزیر اطلاعات، امنیت و عدالت را در حکومت اسلامی برای همگان دانست و گفت: نظام اسلامی جای پیاده کردن سلاقی نیست بلکه باید براساس آیات و روایات به همه افراد درون نظام خدمت رسانی کرد.

به گزارش روابط عمومی اداره کل اطلاعات خراسان جنوبی حجت الاسلام و المسلمین سید محمود علوی دیروز در مراسم تودیع و معارفه مدیران کل قدیم و جدید اطلاعات استان خراسان جنوبی در بیرجند با اشاره به مکتب و سیره اهل بیت(ع) گفت: در حکومت اسلامی مسئولان باید دل‌هایشان در خدمتگزاری به مردم لبریز از مهر و محبت باشد و به آنان خدمت بی منت کنند. وی اطلاع رسانی به قوای سه‌گانه و نیروهای مسلح را وظیفه وزارت اطلاعات دانست و افزود: باید هم افزایش دستگاه‌ها و نهادهای نظام را افزایش دهیم.

وزیر اطلاعات بیان کرد: در فعالیت‌های حرفه‌ای باید بر مبنای عقلائیت‌گره‌های امنیتی را گشود و سلاقی و عواطف را در کار تخصصی دخیل نکرد.

وی با اشاره به تفاوت اقدامات اطلاعاتی با فعالیت‌های پلیسی و رسانه‌ای گفت: در کار حرفه‌ای باید هزینه‌های نظام را کاهش داد و با اقدامات پیشگیرانه نیاز به دستگیری‌ها را به حداقل رساند. علوی با تاکید بر پیش‌بینی حوادث، بحران‌ها و چالش‌ها به عنوان یکی از وظایف دستگاه

تشکیل جلسه داد. بررسی و انطباق لایحه بودجه سال ۹۷ کشور با سیاست‌های کلی نظام تشکیل جلسه داد. به گزارش مهر، کمیسیون نظارت مجمع تشخیص مصلحت نظام به ریاست محسن رضایی و با حضور محمدباقر نوبخت، رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور و اعضای کمیسیون

تشکیل جلسه داد. در این نشست گزارش هیأت انطباق حقوقی کمیسیون نظارت در خصوص مغایرت تعدادی از بندهای لایحه بودجه ۹۷ کشور با سیاست‌های کلی نظام ارائه شد. دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام، با اشاره به ابلاغ آیین‌نامه نظارتی، نقش مجمع را در این خصوص بسیار مهم

مردم، جامعه اطلاعاتی نیز باید خود را از نظر علمی بیشتر از جامعه رشد و ارتقا یابد. وی با بیان اینکه بیش از سه هزار نفر در مقطع دکتری و کارشناسی ارشد در دانشگاه‌های اطلاعات و امنیت در حال تحصیل هستند گفت: امیدواریم با فارغ‌التحصیلی این افراد اقدامات اطلاعاتی، دانش پایه شود. علوی حفظ استقلال و پرهیز از رنگ و بو گرفتن جریان‌های سیاسی را در اقدامات اطلاعاتی امری ضروری دانست و افزود: عدم گرایش به جریان سیاسی به معنای نفی آنها نیست بلکه باید در چارچوب‌های نظام عمل شود و در برابر دشمنان بایستیم. وی با قدردانی از تلاش‌های سربازان

